

Keywords: Business Simulation «Titans of Business», Titans of the International Business, Battle of Titans, Gold Asset of Ukraine

Интернет-адреса публікації: <http://ibe.kneu.org/uk/lozovyk-yu-m-komp-yuterna-biznes-symulyatsiyi-seriyi-tytany-biznesu-peredova-on-lajn-platforma-v-sferi-osvity/>

Відеодоповідь: <https://www.youtube.com/watch?v=e1KvJvEW5PE>

Мирослава Тепла,

асистент кафедри економіки підприємства
Львівського національного університету імені Івана Франка,
m_teppla@ukr.net

МАСОВІ ВІДКРИТІ ОНЛАЙН-КУРСИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, МОЖЛИВОСТІ ТА ДОСЯГНЕННЯ

Myroslava Tepla,

Assistant of Department of Enterprise Economics
Ivan Franko National University of L'viv,
m_teppla@ukr.net

MASSIVE OPEN ONLINE COURSES IN UKRAINE: CURRENT TRENDS, OPPORTUNITIES AND ACHIEVEMENTS

Поява масових відкритих онлайн-курсів (МВОК) (англ. Massive Open Online Courses, MOOCs) є однією з ключових подій в історії розвитку освіти за останні роки — мільйони людей по всьому світі отримали можливість дистанційно проходити навчальні курси від найпрестижніших освітніх закладів світу, таких як Гарвардський, Стенфордський, Оксфордський, Прінстонський університети, Массачусетський технологічний інститут та ін. За даними Class Central, у 2015 році загальна кількість слухачів, які зареєструвалися принаймні на один онлайн-курс, перевищила 35 млн осіб, понад 500 університетів пропонували близько 4200 MOOCs на десятках онлайн-платформах, найбільшими з яких були Coursera, edX та FutureLearn [1].

Головною особливістю і водночас перевагою масових відкритих онлайн-курсів є те, що навчатися може кожен, хто бажає (жодних вікових, територіальних, фінансових чи інших обмежень немає), у будь-який час (відеозаписи лекцій, інтерактивні завдання та форуми для обговорення доступні цілодобово) та у будь-якому місці (єдина вимога — це наявність Інтернету та доступ до мережі), використовуючи при цьому будь-який пристрій — комп'ютер, ноутбук, планшет чи телефон. Крім того, здебільшого такі курси є безкоштовними, платним є лише верифіковий сертифікат.

Доступність, зручність і безкоштовність масових онлайн-курсів на тлі обмежених можливостей вузів прочитати навчальні курси всім бажаючим, високої плати за навчання та завдяки стрімкому розвитку комп'ютерних й Інтернет-технологій, а також інтересу багатьох людей до самоосвіти, зробили їх популярними у всьому світі, у тому числі й в Україні. За останні кілька років у нашій країні не тільки було перекладено окремі зарубіжні онлайн-курси українською мовою, щоб зробити їх доступними і для тих, хто не володіє іноземною, але й створено національні MOOC-платформи та розроблено власні курси, більшість із яких є україномовними.

Однією з найбільших і найуспішніших платформ онлайн-освіти в Україні на даний час є Prometheus (prometheus.org.ua), яка розпочала роботу у жовтні 2014 року. Від моменту запуску проект динамічно й активно розвивається, постійно збільшується як кількість слухачів, так і кількість представлених онлайн-курсів. На кінець жовтня 2016 року на сайті Prometheus було зареєстровано понад 260 тисяч слухачів (45 тисяч вже отримали сертифікати про успішне завершення навчання) [2] та представлено близько 50 безкоштовних онлайн-курсів, об'єднаних у три цикли: підприємництво, громадянська освіта та аналіз даних. Кожен курс містить відеолекції, інтерактивні завдання, що дозволяють перевірити отримані знання, а також форум, на якому слухачі можуть поставити запитання викладачеві та спілкуватися один із одним. Лекторами більшості курсів є викладачі українських ВНЗ, але також є курси зарубіжних навчальних закладів, наприклад, Стенфордського університету «Як створити стартап» і Гарвардського університету «Основи програмування CS50», перекладені українською мовою. Протягом курсу слухачі переглядають лекції, проходять тести та, у разі успішного

виконання завдань і складання іспиту, отримують електронний сертифікат про його завершення. У планах засновників проекту на найближчі 5 років — розробити до 150–200 безкоштовних онлайн-курсів, які були б об'єднані в цикли — завершені освітні програми, що дало б можливість слухачам повністю отримати певну спеціальність [2].

Слід зазначити, що в Україні формат MOOCs успішно використовується для викладання шкільних предметів і підготовки майбутніх абітурієнтів до проходження зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). Серед проектів, які сьогодні пропонують таку форму освіти, можна виділити онлайн-платформи EdEra (ed-era.com), яка була запущена на початку 2015 року, «Освіта-онлайн» (osvita-online.com.ua), що діє з лютого 2015 року та Eduget (eduget.com), яка почала працювати у вересні 2015 року.

EdEra — український освітній проект, що створює повноцінні онлайн-курси у форматі MOOCs і супроводжуючі матеріали широкого профілю. Свою діяльність проект розпочав із запуску перших в Україні онлайн-курсів із підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. Команда проекту разом із викладачами самостійно розробляє весь контент та розміщує курси на своїй онлайн-платформі. На даний час на сайті представлено сім курсів, які охоплюють майже всі предмети, передбачені ЗНО: українська мова та література, математика, історія України, фізика, біологія, географія та англійська мова. Навчання безкоштовне, разом із тим користувачі за бажанням можуть підтримати проект, сплативши будь-яку суму. Структурно кожен курс складається з інтерактивних лекцій, запитань, конспекту, домашніх завдань, екзаменів (у середині та в кінці курсу) та форуму для обговорення питань, що виникають у процесі навчання. Майже до кожного курсу розроблена онлайн-книга, що складається з ілюстрованих текстів з інтегрованими відео та тестами для перевірки знань.

На сайті проекту «Освіта-онлайн», слухачами якого вже стали понад 20000 школярів, на сьогодні представлено дев'ять курсів (усі курси розміщені на платформі сайту-партнеру Prometheus): українська мова та література, математика, історія, географія, біологія, фізика, хімія та англійська мова. Навчання проводять викладачі провідних ВНЗ і вчителі авторитетних шкіл України. Перший тиждень навчання — безкоштовний, вартість повного річного курсу підготовки до ЗНО становить 499 грн.

Освітня онлайн-платформа Eduget, окрім підготовки до ЗНО з української мови та літератури, математики, історії України, біології й англійської мови, пропонує також онлайн-курси з менеджменту, маркетингу, ІТ, програмування, особистого розвитку, здорового способу життя тощо. Загалом на сайті проекту розміщено 217 курсів. Курси є як безкоштовні, так і платні, ціни залежно від курсів є різними.

Цікавий і оригінальний, на наш погляд, підхід до організації навчання за допомогою MOOCs пропонує платформа з самоосвіти та побудови кар'єри Skills Academy (skillsacademy.com), яка розпочала роботу у липні 2014 року. Основою навчання є карта цілей, і залежно від того, яку ціль із 14 запропонованих вибере слухач — знайти роботу, бути фрілансером, відкрити власну справу, створити ІТ-стартап, жити в Європейській Україні, стати ІТ спеціалістом чи соціальним підприємцем, вивчити англійську мову тощо, — йому буде запропоновано пройти відповідний курс навчання, який складається з лекцій, а перевірка знань здійснюється за допомогою тестів. Також є можливість поставити запитання та залишити коментар. На даний час Академію навичок відвідали 43304 слухачів, а на сайті представлено 35 курсів — усі вони є безкоштовними.

Формат масових онлайн-курсів досить часто використовують і для викладання іноземних мов. Безкоштовні масові онлайн-курси з вивчення, наприклад, англійської мови в Україні пропонують проекти Prometheus, Lingva.Skills, Британської Ради в Україні тощо.

Слід зазначити, що популяризації та розвитку масових онлайн-курсів в Україні сприяють й органи державної влади, виступаючи партнерами в організації їх створення та проведення. Так, освітня платформа Prometheus і Міністерство економічного розвитку і торгівлі України спільно з Проектом ЄС «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС» у травні 2016 року запустили перший в Україні державний масовий онлайн-курс «Публічні закупівлі», а разом із Державною службою зайнятості України у вересні 2016 року уклали угоду про навчання за допомогою MOOCs безробітних, які щороку звертаються до служби зайнятості, та працівників установи.

До створення MOOCs для українців і надання можливості проходити навчання за таким форматом долучаються і найбільші міжнародні компанії. Наприклад, курс «Основи програмування на C#», що розміщений на Prometheus, розробили працівники компанії Microsoft, а курс «Основи програмування на Java» — ІТ-компанії EPAM. У квітні 2016 року компанія

Google розпочала в Україні освітню програму Digital Workshop — міжнародні безкоштовні курси з цифрового маркетингу, перекладені українською мовою.

Перспективи для подальшого розвитку MOOCs чимало фахівців вбачають в їх інтеграції у навчальний процес університетів і шкіл та переходу до blended education («змішаного навчання»). У такому форматі — поєднання онлайн та офлайн-навчання — в Україні з 2014 року працювала компанія MOOCology (moocology.org), у липні 2016 року Фонд BrainBasket (brainbasket.org) розпочав програму Technology Nation — безкоштовний курс з основ програмування, а восени 2016 року як пілотний проект змішаного навчання на Prometheus було запущено курс Гарвардського університету «Основи програмування CS50».

Варто також відзначити важливу роль українських онлайн-платформ у розвитку освіти в Україні, зокрема те, що вони, серед інших онлайн-курсів, пропонують курси, які, в принципі, не могли б з'явитися на іноземних платформах, але які якраз і є дуже потрібними, актуальними та відповідають потребам і вимогам української освіти. Такими курсами, наприклад, на платформі Prometheus є «Підприємництво. Власна справа в Україні», «Юридичні аспекти створення та ведення бізнесу в Україні», «Основи оподаткування в Україні», «Історія України: від Другої світової війни до сучасності», на Skills Academy — «Євроінтеграція України» тощо.

Як бачимо, можливостей для самоосвіти за допомогою масових відкритих онлайн-курсів як українських, так і зарубіжних, сьогодні є безліч. Разом з тим, практика показує, що навчання у такому форматі закінчує лише близько 10 % зареєстрованих слухачів [3]. Відтак, наприкінці, потрібно підкреслити, що якість, ефективність та успішність навчання за допомогою MOOCs залежать, насамперед, від самих слухачів, їх мотивації та бажання, самоорганізованості та дисципліни, вміння грамотно планувати час і самостійно вчитися.

Список використаних джерел

1. Shah D. By The Numbers: MOOCs in 2015 [Електронний ресурс] / Dhawal Shah — Режим доступу до ресурсу: <https://www.class-central.com/report/moocs-2015-stats/>.

2. Матвіїв Д. Не виходячи з дому. Онлайн-курси як альтернатива університету / Діана Матвіїв — Режим доступу до ресурсу: <http://www.radiosvoboda.org/a/28076972.html>.

3. Ситнік О. Народна освіта. Як активісти роблять знання з усього світу доступними українцям [Електронний ресурс] / О. Ситнік, Г. Титиш — Режим доступу до ресурсу: <http://life.pravda.com.ua/society/2015/12/9/204520/>.

Ключові слова: освіта, онлайн-навчання, масові відкриті онлайн-курси, змішане навчання.

Keywords: education, online learning, massive open online courses, blended learning.

Інтернет-адреса публікації: <http://ibe.kneu.org/uk/tepla-m-m-masovi-vidkryti-onlajn-kursy-v-ukrayini-suchasni-tendentsiyi-rozvytku-mozhlyvosti-ta-dosyagnennya/>